

Warszawa, 14 października 2020 r.

WPL. 664. 2020. PP

Pan

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów

Minister Rozwoju, Pracy i Technologii

Pl. Trzech Krzyży 3/5

00-507 Warszawa

Szanowny Panie Premierze

działając na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹ w związku z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców² proszę o wydanie objaśnień prawnych dotyczących art. 15zua ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych³, poprzez wyjaśnienie jak należy rozumieć wymóg wykazania, że sytuacja materialna wykazana we wniosku, o którym mowa w art. 15zs Specustawy albo 15zsa Specustawy nie uległa poprawie.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 15zua ust. 1 świadczenie postojowe może zostać przyznane ponownie, na podstawie oświadczenia osoby uprawnionej, której wypłacono świadczenie postojowe,

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 648, dalej: „ustawa o Rzeczniku MŚP”.

² T.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, dalej: „Prawo przedsiębiorców”.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 374, dalej: „Specustawa”.

o którym mowa w art. 15zu ust. 1 Specustawy. Wpłata po raz kolejny świadczenia postojowego może zostać dokonana nie wcześniej niż w miesiącu następującym po miesiącu wypłaty świadczenia postojowego, o którym mowa w art. 15zu ust. 1 Specustawy (art. 15zua ust. 2 Specustawy). Jak wskazuje art. 15zua ust. 3 Specustawy warunkiem przyznania kolejnego świadczenia postojowego, jest wykazanie w oświadczeniu, że sytuacja materialna wykazana we wniosku, o którym mowa w art. 15zs Specustawy albo 15zsa Specustawy, nie uległa poprawie.

Art. 15zua ust. 3 Specustawy odsyła jedynie do danych wykazanych wcześniej we wnioskach, o których mowa w art. 15zs Specustawy albo 15zsa Specustawy. Art. 15zs ust. 3 Specustawy wskazuje, że wniosek osoby uprawnionej zawiera dane osoby uprawnionej (na które składają się imię i nazwisko, numer PESEL, a jeżeli nie nadano tego numeru, serię i numer dowodu osobistego albo paszportu - w przypadku osób, o których mowa w art. 15zq ust. 1 pkt 2 Specustawy, numer NIP, a jeżeli nie nadano tego numeru, numery PESEL i REGON w przypadku osób, o których mowa w art. 15zq ust. 1 pkt 1 Specustawy, adres do korespondencji w przypadku osób, o których mowa w art. 15zq ust. 1 pkt 2 Specustawy oraz nazwa skrócona płatnika składek w przypadku osób, o których mowa w art. 15zq ust. 1 pkt 1 Specustawy), wskazanie rachunku płatniczego osoby uprawnionej prowadzonego w kraju lub wydanego w kraju instrumentu płatniczego, dane odpowiednio zleceniodawcy albo zamawiającego za pośrednictwem, którego składany jest wniosek (na które składają się imię i nazwisko, nazwa skrócona, numer NIP, a jeżeli nie nadano tego numeru - numery PESEL i REGON oraz adres do korespondencji), oświadczenie osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą (które potwierdzają przestój w prowadzeniu działalności, o którym mowa w art. 15zq ust. 3 Specustawy oraz uzyskanie w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe przychodu o co najmniej 15% niższego od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc, jeżeli nie zawiesiła prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej), oświadczenie o rodzaju przeważającej działalności, o której mowa w art. 15zq ust. 7 Specustawy, oraz o wykonywaniu tej działalności w 2019 r. przez okres nie dłuższy niż 9 miesięcy, inne informacje niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia postojowego oraz podpis wnioskodawcy. Art. 15zs ust. 4 Specustawy wskazuje, że odpowiednio zleceniodawca lub zamawiający załącza do wniosku o świadczenie postojowe stosowne oświadczenie (potwierdzające niedojście do skutku lub ograniczenie wykonywania

umowy cywilnoprawnej z powodu przestoju w prowadzeniu działalności, o którym mowa w art. 15zq ust. 3 Specustawy, datę zawarcia i wysokość wynagrodzenia z tytułu umowy cywilnoprawnej, uzyskanie przez osobę wykonującą umowę cywilnoprawną w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, przychodu nie wyższego niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku oraz otrzymanie oświadczenia od osoby wykonującej umowę cywilnoprawną, że nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu oraz o wysokości uzyskanych przychodów z innych umów cywilnoprawnych) i kopię umów cywilnoprawnych. Z kolei art. 15zsa ust. 1 Specustawy wskazuje, że w przypadku odmowy złożenia wniosku przez zleceniodawcę w sposób wskazany w art. 15zs ust. 2 Specustawy, osoba uprawniona, która jest zleceniobiorcą, może złożyć wniosek o świadczenie postojowe do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Według art. 15zsa ust. 2 Specustawy wniosek taki zawiera dane osoby uprawnionej (na które składają się imię i nazwisko, numer PESEL, a jeżeli nie nadano tego numeru, serię i numer dowodu osobistego albo paszportu oraz adres do korespondencji osoby uprawnionej), wskazanie rachunku płatniczego osoby uprawnionej, o której mowa w ust. 1, prowadzonego w kraju lub wydanego w kraju instrumentu płatniczego, stosowne oświadczenia osoby uprawnionej (mające potwierdzać odmowę złożenia wniosku o świadczenie postojowe przez zleceniodawcę, w sposób wskazany w art. 15zs ust. 2 Specustawy, datę zawarcia i wysokość wynagrodzenia z tytułu umowy cywilnoprawnej, niedojście do skutku lub ograniczenie wykonywania umowy cywilnoprawnej z powodu przestoju w prowadzeniu działalności, o którym mowa w art. 15zq ust. 3 Specustawy, uzyskanie przez osobę wykonującą umowę cywilnoprawną w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, przychodu nie wyższego niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku oraz niepodleganie ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu oraz o wysokości uzyskanych przychodów z innych umów cywilnoprawnych), dane zleceniodawcy (na które składają się imię i nazwisko, nazwa

skrótowa, numer NIP, a jeżeli nie nadano tego numeru - numery PESEL i REGON oraz adres do korespondencji) oraz kopię umów cywilnoprawnych.

Art. 15zua ust. 3 Specustawy posługuje się więc jedynie bardzo ogólnym odesłaniem do art. 15zs Specustawy i art. 15zsa Specustawy oraz klauzulą, że sytuacja materialna wskazana w tych wnioskach nie uległa poprawie. Sprawę tym bardziej komplikuje art. 15zs ust. 3 pkt 5 Specustawy, wskazujący, że wniosek o świadczenie postojowe winien zawierać inne informacje niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia postojowego (kwestia ta była z resztą przedmiotem wniosku Rzecznika MŚP o wydanie objaśnień prawnych i odpowiedzi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 13 maja 2020 r. znak: DUS-I.070.22.2020.SK).

Art. 15zua ust. 3 Specustawy (tak jak cały art. 15zua Specustawy) dodany został na podstawie art. 73 pkt 37 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2⁴, a następnie został nieznacznie zmodyfikowany na podstawie art. 77 pkt 35 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19⁵. Niestety żadne z uzasadnień do powyższych aktów prawnych nie daje jakichkolwiek wskazówek interpretacyjnych, jak należałoby rozumieć przesłankę braku poprawy sytuacji materialnej.

Na wątpliwości związane z przedmiotowym przepisem wskazała Rzecznikowi MŚP także jedna z organizacji przedsiębiorców rozważając, czy poprawa sytuacji materialnej może polegać np. na nieznacznym zwiększeniu przychodu (przykładowo rzędu kilkunastu złotych), wzroście dochodu przy braku wzrostu przychodu czy zmniejszeniu obciążeń daninami publicznymi (np. na skutek uzyskania zwolnień w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne lub uzyskania prawa do preferencyjnej podstawy składek na ubezpieczenia społeczne na skutek zmniejszenia obrotów).

W odpowiedzi z 14 lipca 2020 r. na Interpelację nr 8202 Pana Posła Tomasza Głogowskiego w sprawie wyjaśnienia zasad dotyczących przyznawania kolejnych świadczeń postojowych oraz sposobu weryfikacji sytuacji materialnej przedsiębiorcy Ministerstwo

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 695.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1086.

Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wskazało jedynie, że „świadczenie przyznawane jest na wniosek osoby uprawnionej, ocena poprawy sytuacji materialnej leży w gestii osoby uprawnionej. Jednocześnie należy podkreślić, że osoba ubiegająca się o ponowną wypłatę świadczenia nie jest zobowiązana do dokumentowania swojej sytuacji materialnej - nie jest wymagane udowodnienie spadku przychodów o kolejne 15%”⁶. Również dochodzące z mediów sygnały dotyczące praktyki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wskazujące, że „sytuacja materialna powinna być na podobnym poziomie lub niewiele się zmienić”⁷ nie pozwalają jednoznacznie rozstrzygnąć przedmiotowego problemu.

Warto także zwrócić uwagę, iż art. 15zs ust. 3 pkt 4 lit. b i c Specustawy wskazują, że wniosek osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą zawiera oświadczenia potwierdzające istnienie przestoju w prowadzeniu działalności oraz uzyskanie w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe przychodu o co najmniej 15% niższego od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc, jeżeli nie zawiesiła prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Powstaje pytanie, czy mogą to być kryteria warunkujące poprawę sytuacji materialnej, a jeśli tak, to czy są to jedyne kryteria ją warunkujące. Na fakt, że miałyby to być jedyne kryteria, nie wskazuje jednak cel tego środka pomocowego oraz wspomniany już wcześniej art. 15zs ust. 3 pkt 5 Specustawy wymagający od podania przez uprawnionego innych informacji niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia postojowego.

Wątpliwości odnośnie art. 15zua ust. 3 Specustawy występują również w doktrynie, na co wskazano w publikacji pod redakcją prof. zw. dr hab. Krzysztofa Barana: „Warunek przyznania kolejnego świadczenia postojowego, określony w art. 15zua ust. 3 ustawy COVID-19, jest dalece niedookreślony i trudno jednoznacznie wskazać, w oparciu o jakie kryteria możliwe jest przyjęcie, że sytuacja materialna osoby ubiegającej się o przyznanie kolejnego świadczenia postojowego, względem sytuacji wykazanej w poprzednim wniosku, o którym mowa w art. 15zs ustawy COVID-19, nie uległa poprawie. Wydaje się, że kluczowy w tym zakresie może być ten fragment wniosku, który zawiera >>inne informacje niezbędne do

⁶ Treść interpelacji oraz odpowiedzi dostępne pod adresem:

<https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/interpelacja.xsp?documentId=60B0EF008DCE09B4C125858C004B0316> [dostęp na 7.10.2020].

⁷ <https://www.rp.pl/ZUS/305209940-Tarcza-antykryzysowa-czy-kolejne-postojowe-to-nowy-spadek-przychodow.html> [dostęp na 7.10.2020].

ustalenia prawa do świadczenia postojowego<< (zob. art. 15zs ust. 3 pkt 5 ustawy COVID-19). Problematyczne jest jednak przy tym to, że osoby, które złożyły wniosek o przyznanie świadczenia postojowego przed wejściem w życie ustawy z 16.04.2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 nie wiedziały, że możliwość złożenia kolejnego wniosku zostanie wprowadzona przez dodanie art. 15zs ust. 1–3 ustawy COVID-19 i informacja podana na podstawie wskazanego art. 15zs ust. 3 pkt 5 ustawy COVID-19 może mieć znaczenie również przez pryzmat tych ewentualnych przyszłych wniosków⁸.

Wątpliwości te są o tyle istotne, że wzór wniosku RSP-DK (wniosek o świadczenie postojowe za kolejny okres w związku z przeciwdziałaniem skutkom wywołanym COVID-19 dla osób prowadzących działalność gospodarczą) wymaga złożenia tego oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy o Rzeczniku MŚP wskazuje, że Rzecznik MŚP może występować do właściwych organów z wnioskiem o wydanie objaśnień prawnych jeśli przepisy będące przedmiotem wniosku budzą wątpliwości w praktyce lub ich stosowanie wywołało rozbieżności w rozstrzygnięciach wydawanych przez właściwy organ administracji publicznej. Powyższe rozważania wskazują jednoznacznie, że dyspozycja art. 15zua ust. 3 Specustawy niestety kreuje wiele wątpliwości, które wymagają rozstrzygnięcia. Tym samym zwracam się z uprzejmą prośbą o wydanie objaśnień prawnych w przedmiotowym zakresie.

2 wyrażeni mecenus

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców
Adam Abramowicz

⁸ M. Barański [w:] Komentarz do niektórych przepisów ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych [w:] Tarcza antykryzysowa 1.0 - 4.0, ustawa o dodatku solidarnościowym i inne regulacje, jako szczególne rozwiązania w prawie pracy, prawie urzędniczym i prawie ubezpieczeń społecznych związane z COVID-19. Komentarz, red. K. W. Baran, Warszawa 2020, art. 15(zua).